

T.C.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

GENELGE

ANKARA

2002/11

25.01.2002

SAYI : B.08.O.ÖRG.0.20.02.01- 426/412

KONU : Psikososyal Müdahale Hizmetleri

İLGİ: a) 01.10.2001 tarih ve 3316 sayılı 2001/83 sayılı Genelge

b) 04.12.2001 tarihinde onaylanarak uygulamaya konulan 2001–2002 Eğitim-Öğretim Yılı "Psikososyal Okul Projesi"

Farklı eğitim kademelerinde öğrenim gören öğrencilerimizin Milli Eğitimin genel amaçları doğrultusunda mutlu, başarılı, çevresi He uyumlu, insan sevgisi ile dolu, sosyal becerileri gelişmiş, kişilik sahibi bireyler olarak yetişmelerini sağlamak öncelikle tüm eğitim personelinin görevidir.

Çocukların örselenmesi bugün her toplumda yaygın olarak görülmekte olup, fizik ve ruh sağlığı zedelenmiş bir neslin yetişmesine yol açmaktadır. Toplum sağlığı açısından bu konuya acil çözüm getirilmesi gerekmektedir.

Yaşamın travmatik/zorlu olaylarına destek sağlamak amacıyla ilgi (b) kapsamında Bakanlığımızda Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde "Psikososyal Müdahale Birimi" oluşturulmuştur. Bu birimle; tüm doğal afetler, yangın, istismar, intihar, ihmal, şiddet gibi yaşamın travmatik/zorlu olaylarına psikososyal destek sağlamak, bu olaylar karşısında merkezi ve yerel düzeyde kapasiteyi güçlendirmek amaçlanmaktadır. Çalışmalarda bu alanda hizmet götüren kurum ve kuruluşlarla işbirliği sağlanarak eğitim sistemine uygun planlamaların ve okul eylem planlarının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Eğitim personelinin görev ve sorumluluklarını bu anlayışa uygun olarak yerine getirmesi, çalışmaları verimli kılacaktır. Bu bağlamda;

İl Milli Eğitim Müdürlüklerince;

1. İldeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine yönelik çalışmaları kolaylaştırıcı ve zenginleştirici önlemlerin alınması yönünde ilgi (a) Genelge doğrultusunda hareket edilmesi, yerel olanakların harekete geçirilmesi,
2. Rehberlik psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesinde görevlendireceği müdür yardımcısı/şube müdürünün varsa alandan, yoksa bu konuda hizmet içi eğitim almış olanlardan görevlendirilmesine özen gösterilmesi,
3. İlde psikososyal müdahale hizmetlerinin yürütülmesinde etkin rol üstlenecek rehberlik ve araştırma merkezlerine ve okul rehberlik servislerine uygun çalışma ortamlarının sağlanması,
4. Rehberlik ve araştırma merkezlerine hizmet verdikleri bölgenin ve okul rehberlik servislerinin ihtiyaçlarını, belirleyerek bu tür çalışmaları yürütebilecek, gereken desteği ve eşgüdümü sağlayacak, alanında yeterli psikolojik danışmanların gerekirse görevlendirme yoluyla sağlanması,

5. İl genelinde psikosozyal müdahale hizmetlerinin sağlıklı yürütülebilmesi için gerektiğinde araç tahsisi yapılması,
6. Rehberlik ve araştırma merkezlerinin araç, gereç ve donanım gereksinimlerinin belirlenerek karşılanması,
7. İlde yaşanan olası travmatik/zorlu yaşam olaylarına karşı il genelinde alınması gereken psikosozyal müdahaleler konularında alınacak önlemler ve sunulacak hizmetler açısından il eylem planlarının rehberlik ve araştırma merkezi/merkezleri ile birlikte hazırlanması ve raporlaştırılarak Bakanlığa üçer aylık dönemler halinde gönderilmesi,
8. İl eylem planları doğrultusunda birden fazla rehberlik ve araştırma merkezi bulunan illerde rehberlik ve araştırma merkezleri arasında eş güdümün sağlanması,
9. Öğrencilerin ve eğitim çalışanlarının emniyet ve adli makamlara intikal eden travmatik/zorlu yaşantılarında ilgili personel ile işbirliği yaparak izleme ve değerlendirme çalışmalarının sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için gereken her türlü önlemin alınması,
10. Bakanlığımız ile ilgili açıklamalarda, özellikle medyanın ilgi odağını oluşturan travmatik/zorlu yaşam olaylarından sonra ne kadar ve nasıl açıklama yapılacağı konusunda uzman görüşünün alınması; gerekirse uzmanlarla birlikte açıklama yapılması ve basına dağıtılmak üzere bir basın bülteni hazırlanması

Gerekmektedir.

Rehberlik ve Araştırma Merkezlerince;

1. Psikosozyal müdahale hizmetlerinin önemi, hizmet alanı ve hedef kitlesi konularında kamuoyuna anlayış kazandırmaya yönelik çalışmaları il milli eğitim müdürlüğü ile işbirliği yaparak yürütmesi.
2. Rehberlik ve araştırma merkezleri ile rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin çalışmalarında, il eylem planları dikkate alınarak, okul eylem planlarının yapılmasında eş güdümün sağlanması, çalışmaların bir bütünlük oluşturmaya özen gösterilmesi.
3. Yerel, düzeyde, gerçekleştirilecek psikosozyal müdahale hizmetlerine ilişkin hizmet içi eğitimlerde katılımı gerekli görülen tüm öğretmenlerin ve diğer personelin bilgilendirilmesinin sağlanması.
4. Psikolojik danışmanların plânlama, değerlendirme, paylaşım yapabilmelerine olanak tanımak amacıyla meslektaş dayanışması toplantılarının düzenli aralıklarla yapılması.
5. İl milli eğitim müdürlüklerinin; okul eylem planları ve yürütülen psikosozyal müdahale uygulamalarında ortaya çıkabilecek gereksinimler ve alınması gereken önlemler konularında düzenli aralıklarla yazılı olarak bilgilendirilmesi ve iş birliğinin sağlanması.
6. Travmatik/zorlu yaşam olaylarında iletişim ve bilgi ağını oluşturmak ve zamanında müdahale etmek için telefonla danışma hattının oluşturulması,
7. Rehberlik ve araştırma merkezleri bünyesinde oluşturulacak danışma hattına ilişkin broşür ve afişlerin tüm okullar, sağlık kurumları, emniyet müdürlükleri, üniversiteler, adli kurumlar, belediyeler gibi ortak kullanım alanlarına asılarak hedef kitleye ulaştırılmasının sağlanması,
8. Doğal afetler, yangın, intihar, kayıplar, ihmal, istismar, şiddet gibi zorlu yaşam olaylarına maruz kalan bireylere götürülecek ileri psikosozyal müdahale yöntemleri konularında Psikosozyal Müdahale Biriminden görüş ve destek alınması.
9. Travmatik/zorlu yaşantıyla karşı karşıya kalmış bireylerin gerektiğinde sağlık kurumlarına sevk edilmesi, durumlarının izlenerek gereken iş birliğinin sağlanması.

10. Travmatik/zorlu yaşantıyla karşı karşıya kalmış bireylere götürülecek rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde bireyin yanında öğretmenleri, ailesi, arkadaşları gibi yakın çevresinin de psikososyal müdahale sürecine katılımının sağlanması,
11. Yaşanan travmatik/zorlu yaşam olayları sonrasında bu yaşantıyla karşı karşıya kalmış kişilere, bireylerin gelişimine ilişkin raporların ve kayıtların etiğe uygun bir şekilde tutulması,
12. Travmatik/zorlu yaşam olaylarından sonra gereken bilgilerin medyaya aktarılmasında il milli eğitim müdürlüğüne görüş bildirmesi,
13. Psikososyal müdahale hizmetlerinin verimli bir şekilde geniş kitlelere ulaştırılabilmesi için üniversitelerin, resmi kurumların ve sivil toplum örgütlerinin yerel düzeydeki glerinin harekete geçirilmesi,

Gerekmektedir.

Okul Yönetimlerinde:

1. Okuldaki psikososyal müdahale hizmetlerine yönelik çalışmaları kolaylaştırıcı ve zenginleştirici önlemlerin alınması yönünde tüm olanakların harekete geçirilmesi.
2. Olası travmatik/zorlu yaşam olaylarına karşı okul genelinde alınması gereken psikososyal müdahaleler konularında alınacak önlemler ve sunulacak hizmetler açısından okul eylem planlarının yapılması,
3. Okul eylem planları yapılırken oluşturulacak okul ekiplerinde okul müdürü ya da belirleyeceği bir müdür yardımcısı, bir ğretmen, bir veli ve ğrenci temsilcisi ile psikolojik danışmanın yer almasının sağlanması,
4. Okul ortamında öğrencilerin travmatik/zorlu yaşam olaylarıyla (istismar, ihmal, fiziksel ve duygusal şiddet gibi) karşı karşıya kalmamaları için gereken her türlü özenin gösterilmesi,
5. Yaşanan travmatik/zorlu yaşam olayları sırasında rehberlik ve araştırma merkezi ile iş birliğine geçilerek ortak hareket edilmesi ve bu yaşantıyla karşı karşıya kalmış kişilerin durumlarının izlenerek, gereken önlemlerin alınması ve yönlendirilmesi,
6. Travmatik/zorlu yaşam olaylarından sonra gerekli bilgilerin aktarılmasında ne kadar ve nasıl açıklama yapılacağı konusunda rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle birlikte hareket edilmesi.
7. Okulda güven ortamının sağlanması açısından, rehberlik ve psikolojik danışma servisinin çalışma etiğine sadık kalınması ve servisin çalışma odası ve fiziksel donanımına gereken özenin gösterilmesi,
8. Öğrenci devamsızlık durumlarında derhal velilerle bağlantı kurularak gerekli işbirliğinin sağlanması,

Gerekmektedir.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servislerinde:

1. Rehberlik ve araştırma merkezini, okul eylem planı, eğitim gereksinimleri konularında bilgilendirmek ve ilde yapılan çalışmalar hakkında bilgi isteyerek gerekli işbirliğini sağlaması
2. Okul yönetimi ve ailelerle yapılan eğitim çalışmalarında onlara gerekli anlayış ve bilginin kazandırılması, okulda yürütülecek diğer psikososyal planlamalarda ise onlardan gereken desteğin alınmasına zen gösterilmesi,
3. Okul eylem planı doğrultusunda yürütülen psikososyal müdahale hizmetlerinde, okul ortamını ve öğrencilerin ailelerinin yanı sıra ilişkiye girdikleri yakın çevreyi de içine alan (kantin işletmecisi,

servis şoförü, çevre esnafı vb.) bütünsel bir yaklaşımla; olumlu bir psikolojik atmosfer oluşturulması,

4. Psikososyal müdahale hizmetlerinin yanı sıra öğrencilere zaman yönetimi, olumlu benlik gelişimi, problem çözme becerileri, olumlu serbest zaman etkinlikleri konularını da içeren geniş bir perspektifle bilgilendirmeye veya beceri kazandırmaya yönelik grup çalışmalarına öncelik verilmesi,
5. Okulda olası travmatik/zorlu yaşam olaylarına karşı okul genelinde alınması gereken psikososyal müdahaleler konularında alınacak önlemler ve sunulacak hizmetler açısından rehberlik ve araştırma merkezi ve okul yönetimi ile işbirliği yapılarak okul eylem planlarının hazırlanması,

Gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Metin BOSTANCIOĞLU
Milli Eğitim Bakanı